

Vredništvo:

na Travniku št. 277. I. nadstr. (ono
skrbi tudi za razpoložanje lista).

Prejemajo se za plačilo vsakega
oznanila tudi v neslovenskem jeziku.

Plača se za vsake natise vrste 5
sold, če se oznanila samo enkrat na-
tise, če dvakrat, 8 sold., če trikrat,
10 s. v. n. — Povrh tega je vsak
krat 30 s. za štampilj.

OPEDNIK

za domače, slovenske in občne potrebe.

V Gorici, v petek 17. aprila 1868.

Izhaja vsak petek.

Velja po pošti pošiljana za celo leto
3 gold., za pol leta 1 gold. 60 s., za
četrt leta 80 s. Kdor sam po-nje po-
šilja, plača za celo leto samo 2 g. 80
s., za 1/2 l. 1 g. 30 s., za četrt l. 70 s.

Natočilna pisma in reklamacije naj
se pošiljajo vredništvu.

Posamni listi se prodajajo v Gorici
v bukvarnici K. Šohar-Jovi na Traval-
ku po 5 soldov.

Ogled po svetu.**Avstrija.**

O prekuciji l. 1848 in 49 so se bojevali na Oger-
skem zoper cesarja zraven nekaterih odpadlih polkov
(regimentov) redne cesarske armade tudi tako imeno-
vani „honved“ i (t. j. dobrovoljci). Imeli so dobro
poveljnike in bili dobro vredjeni. Potem ko je bil
punt zatrt, so glavarji vstajnikov vsčidel ubežali in ži-
veli skozi 19 let v pregnanstvu. Veliko veliko vstajnikov
pa je bilo k smrti obsojenih. Lani o kronanju je Nj. ve-
ličanstvo cesar vse še živo pomilostil, razun bivšega na-
čelnika vlade, Košuta. Pa tudi on sme domu priti, če
le pismeno zagotovi, da se cesarju podvrže in sedanjjo
osnovo na Ogerskem prizna. Tega pa Košut ne mra
storiti. Med tistimi, ki so se vrnili, je najglasovitejših
eden vstajniški general Perczel. — Omenili smo že par-
krat v „Dom“, da levčarji v ogerskem zboru na to
merijo in delajo, da bi se ogersko kraljestvo popolnoma
odtrgalo od družih dežel cesarjevih, da bi bilo samo-
svoje pod „kraljem“ Francem Jožefom. Kakor ježični
levčarji v zboru, tako misli, tako želi tudi ogromna
stranka po deželi in pričakuje le prilike, ločiti se od
Avstrije. V ta namen tirja, da naj bi se predstavili vsi
ogerski regimenti domu na Ogersko, vsak v svoj okraj,
v katerem se nabira. Drugič silijo z vsami sredstvi na
to, da bi se spravila armada honvedska zopet na nogo.
Če dosežemo to dvoje, si mislijo, potem imamo vso
moč v rokah in se lahko vsak hip, če ne z lepa, pa s
huda, odtrgamo. To namerjanje čvrsto podpirajo sta-
ri honvedi od l. 1848, katerih živi še vso polno.

Ti ljudje so silno predrzni; imajo svoje odbore
(komitate), kateri vse njih gibanje, vsa njihova pučanja
ravnajo. Honvedi trdijo, da oni so se za pravico in
postavo bojevali, cesarski da so bili krivična sila. Za-
torej tirjajo med drugim, naj bi se z njimi tako ravnalo,

kakor z dosluženi rednimi vojaki: plačevala naj bi
se njim ali vdovam in sirotam njihovim pokojnina
(penzija) itd. In veliko so že dosegli. — Ker so pa
Ogri (za—so) dobri politikarji in vojščaki, so sprevido-
li, da potrebujejo za svojo nameno dobrih načelnikov,
in ker jim Košut ni še izginil iz spomina, začeli so
za vsako potrebo obračati oči na nj; pa tudi on se v-
sakó toliko pismeno do naroda obrača. Vsa ta reč—so
ve da—sedanjemu ogerskemu ministertvu, kakor tudi
desničarjem v zboru in sploh zmornejši stranki po de-
želi nič kaj ne dopada. Ker Košutovcem greben od
dne do dne bolj rase, vzdignil se je uni dan-le pred
veliko nočjo—menda s tihim privoljenjem vlade in des-
ničarjev — omenjeni general Perczel ter začel hoditi
od mesta do mesta in črniti Košuta in spodkopavati
slavo njegovo in veljavo. In dobro mu gre spod rok.

Nar hujšo—Košutovec je spreobrnil, da se zdaj
njemu vdani. Namesti Košuta namreč Perczel samoga
sebe nesramno priporoča in se honvedom za načelnika
ponuja. Baha se s svojimi čini od l. 1848 in 49 tako,
da se človeku stadi. Razločka med Perczelom in Ko-
šutom pa ni menda družega, ko ta, da Košut bi hotel ime-
ti ogersko kraljestvo samosvoje brez našega cesarja;
Perczel pa priznava cesarja za postavnega in pravega
kralja ogerskega, toda želi, naj bi se o Avstriji nego-
vorilo; nad gradom kraljevim v Budi naj bi vihrala
ogerska, ne avstrijska zastava. Vlado (ministertvo)
ogersko bi Perczel sestavil iz veljakov desničarskih in
levičarskih ogerskega zbora; Deak-a, načelnika zmor-
nejše madžarske stranke in voditelja desnica v zboru
Perczel spoštuje; Košut zaničuje itd. Ali, dasiravno se
Perczel v svojih govorih prekucijskemu zahtevanju prena-
petih Košutovcev vstavlja in nekako za red poteguje,
kaže se vendar iz vsega, da zoper Košuta le za to
razsaja in veljavo njegovo samo za to podira, da bi
narod njega na Košutovo mesto postavil. Dajte jima

Podlistek.**Obred vstajenja Kristusovega**

na veliko saboto v Ogleji v predbridentinski dobi.

(Konec.)

V naslednji dobi se je obred vstajenja tako-le
razvil: Po odpetem tretjem responsorji konec jutranje
se je vzdignila ponavlja je responsori vsa duhovščina
iz kora (spred vel. altarja) in vstopila se na dve stra-
ni pred cerkve. Ko so izpeli responsori, prideta dva ko-
rarja s kadilnicama iz sakristije poje dokler ne prideta
do B. groba: Quis revolvat nobis lapidem (kdo nam
odvali kamen...?) En deček jima odgovori: Quem
quaeritis tremulae mulieres? (Koga iščete plahe žene?)
Korarija: Jesum Nazarenum (Jezusa Nazarenčana). De-
ček: Non est hic, quem quaeritis... (Ni ga tukaj...)
Vračajo se od groba sta pela: Ad monumentum venimus
gementes... (Prišle sve (amo) h grobu stokajoče...)
Na to se podá obrednik h grobu ter ga pokadi; ko se
vrača k duhovščini, stopa pred njim deček križ nesoč
in pojoč. (kaj? ni rečeno.) Ko pride obrednik na sred
cerkvene ladje k duhovščini, naznani joj, držéč tančico
v rokah, vstajenjeje na glas rekoč: Surrexit Dominus
de sepulcro. (Vstal je Gospod iz groba.) Na to se zapoje
Te Deum laudamus. Poje zahvalno pesem so vrne vsa
duhovščina k altarju. Tu so se odmolile še hvalnice
(laudes) in so je pričela maša.

Popisani obred se nahaja v mašnih bukvah staro-
oglejskih. V natisnjenih obrednih bukvah pa (rituale)
so te šego še obširneje in sicer tako-le razložene: „

Po končanem 3. responsorji—veleva rituale—se vzdig-
ne; kjer je ta navada, vsa duhovščina in gre v proce-
siji obiskat Božji grob. Naprej gre tisti dijakon, ki ima
delati angela ter sede na desno stran groba, oblečen
v belo (coopertus stola candida). Kor poje antiphono:
Maria Magdalena et alia Maria forebant diluculo aro-
mata, Dominum quaerentes in monumento. (Marija
Magdalena in una Marija ste nesle zgodaj dišave iska-
je Gospoda v grobu). Trije mašniki na poseben način
oblečeni (induti cappis), vsak s svojo kadilnico, pred-
stavlja je žene, stopajo proti grobu pojoči stojé: Quis
revolvat nobis ab ostio lapidem, quem tegere sanctum
cernimus sepulcrum? (Kdo nam odvali spred jame
kamen, ki ga vidimo, da pokriva sveti grob?) Angelj
odgovori: Quem quaeritis tremulae mulieres, in hoc tu-
mulo, plorantes? (Koga iščete plahe žene v tem grobu
jokaje?) Žene: Jesum Nazarenum crucifixum quaerimus
(Jezusa Naz. križanega iščemo). Angelj: Non est hic,
quem quaeritis: sed cito euntes renunciate discipulis
ejus et Petro, quia resurrexit Jesus (Ni ga tukaj, ki
ga iščete: pojdite brž in naznanite njegovim učencem
in Petru, da je Jezus vstal.) Ko začne peti angelj:
Sed cito euntes, naj žene grob pokadé, potem
naj se vrnejo naglo in vstopivši se proti koru naj po-
jejo: Ad monumentum venimus gementes, Angelum
Domini sedentem vidimus et dicentem, quia surrexit
Jesus. (Prišle smo h grobu jokaje, videle smo angela
Gospodovega sedečega, kateri je rekel, da je Jezus v-
stal.) Tu je zapel kor antiphono: Currebant duo simul
et ille alius discipulus praevenit citius Petro, et ve-
nit prior ad monumentum. Alleluja. (Tekla sta dva

armado in honvede, in leto 1848 skoči živo iz groba zgodovine. Ne manjka se jih torej, ki mislijo, da ima vlada vzroka dovolj z glavo majati, ko Perceznoveznage vidi, ali o njih sliši. Še bolj pa mora žaliti, kar se na Ogerskem snuje in pleče, tiste Avstrijance, katerim se zdijo še celo Deakoveci in Andrassy-ovci (t. j. zmernejša, vladna stranka) prenapeti in nevarni.

V ostalem je politika o velikonočnih praznikih počivala. — Prer. cesar je v Buda-Pešti, kamor tudi dunajski ministri po opravljenih dohajajo.

Vreme je bilo zadnje dni velikega tedna celo izredno, prav zimsko. Snega je zametlo povsod po gorah veliko; (na Dunaji, v Colovcu itd. je tudi v mestu metlo.) Huden vihar s snegom vred je na vel. petek (11.4) po noči telegrafe posebno okoli Dunaja tako poškodoval, da malo kdaj tako.

Vnanje države.

Nekako važnost dobiva že zopet tisti neslani *Slesvik* — *Holštajn*. V pražkem miru med Prusom in našim l. 1866 je bilo namreč dogovorjeno, da mora Prus tisto okraje v severnem Slesviku, koder ljudje danski govorijo (po običnem glasovanju) Danskemu kralju nazaj dati. V ta namen sta se Prus in Danec dolgo pogajala, pa vse zaman; ne moreta porazumeti se zastran meje. V to zadovo pa se vtika Napoleon, ki je bil pri pražkem miru za hotra; in, ker ne ve, kako Prusa prijeti, utegne v tej reči vzroka iskati vojski. Gotovo je, da se Francosko strašno oborožuje in na vojsko pripravlja, in, akoravno trdijo franc. časniki, da hoče N. s tim le mir bolj zagotoviti, ne verjame tega nikdo.

Rim. Sv. Oče papež se popolnoma zdravi; opravili so po navadi vsa opravila velicega tedna. Na veliki četrtek in vel. noč so podelili brezštevilni množici tujcev in domačih navadni slovesni blagoslov.

Nemško. V Priboru (Frajburgu) na Badenskem je umrl za vnet. pluć 14. t. m. ob 1 u. popolnoči slavnostni stari nadškof *Herman pl. Vikari*.

Dopis.

V Kanalu 7 aprila. — Kor sem v svojem zadnjem dopisu obljubil, da bom resnico prvega svojega dopisa razjasnil, ako dopisnik iz *kanalskih hribov* svoje ime v „Domovini“ oznani, moram biti mož beseda, če ravno župan avški ni dopisnik, ker ne zna pisati ko svojega imena; ker se je pa podpisal, je to dosti.

Opomnim pa, da skazila gosp. predstojnikovega mi ni treba, ker je on moj dopis od 22. januarja poprej bral, ko sem ga „Domovini“ poslal, ampak le v

skupaj in uni drugi učence je prehitel Petra in prišel popred h grobu). Povei (ali dva ali več, ni rečeno; pa brž ko ne dva) naj tečejo kot Peter in Janez in naj Janez Petra prehitijo. Tako prišedši do groba naj vzameta tančice in potni prt, v ktere je bilo zavito sv. razpelo. Vrnivši se h koru naj pojeta (pevca) kazajo jih: Cernitis o socii, ecce lintamina et sudarium: et corpus non est in sepulcro inventum. (Glejte tovarši, glejte tančice in potni prt: trupla pa nisva (nismo?) našla v grobu.) Kor naj poje antiphono: „Surrexit enim, sicut dixit, Dominus: praecedet vos in Galilaeam. Alleluja. Ibi cum videbitis Alleluja, Alleluja, Alleluja. (Vstal je od mrtvih Gospod kakor je rekel: pojde pred vami v Galilejo. Alleluja. Tam ga boste videli. All. All. Alleluja!) Medtem se vrne duhovščina pred altar ter začne ljudstvo peti: Christus surrexit. (Kristus je od mrtvih vstal) Potem: Te Deum.

Blizo tako so se vršile šege vstajenja pri sv. Mar-ku v Benetkah na Veliko noč zjutraj še proti koncu preteklega stoletja *)

Na smrt obsojen.

(Poslovenil — sh. — Dalje.)

Po nobeni ceni se mu ni prav zdelo z župnikom

*) Dramatični značaj bogoslužja katoliškega je že zdaj očitno, veliko bolj pa še je bilo dramatisirano evanđeljskih zgodov. navadno v srednjem veku in je tudi tedanjemu stanu verske in občne kulture dobro pristajalo. Dandanašnji nahajamo sled v tisti dobi navadnih žeg v prepevanju trpljenja Kristusovega („pasijona“). Po Nemškem se „pasijon“ malo kje več dramatično poje (t. j. tako, da vsako osebo kdo drugi dela.) Vr.

kratkom hočem to reč razjasniti, ker se že bojim, da bom z mojimi dopisi oč. bralcem „Domovine“ neprililčen.

Da sem v prvem dopisu župana avškega mislil, je res; ni pa res, da sem mogel vedeti, kdo da je dopisnik iz kanalskih hribov, ker tega prav še zdaj dobro ne vem; ni bilo tedaj nič, neumno moje vprašanje: „s kom imam opraviti“; neumnajše in smešno vredno je, da se župan dopisnika imenuje.

Stranoma je gospod župan ali dopisnik iz kanalskih hribov, moj prvi dopis sam potrdil, ker pravi, da je le od 76 gl. stroškov za uradno povedal. Ako bi se bil jaz pri posamnih zneskih kaj zmotil, to se lahko zgodi; da je le skupni znesek pravičen, je dosti. Jez pa nisem v svojem dopisu rekel, da je on povedal, da ima 40 gl. plače, ampak sem hotel le povedati, da toliko on vleče, in tu sem se res zmotil, ker gosp. župan je prejel, ali bo še le prejel iz denarnice avške ne le 40 gl., ampak 66 gl. za leto 1867 in zatorej je nepošteno od njega, da je le za 30 gl. povedal.

Tudi je res, da je le 30 gl. za tajnika povedal, ni pa povedal, koliko tajnikov da ima, da se on za njih šteje ne ve; on ni povedal, da je plačal enemu tajniku 30 gl, drugemu pomagavcu 13 g., tretjemu 6 gl. itd.; tudi ni povedal, koliko krat je moral gosp. predstojnik seje držati in zapisnike narekovati in koliko mu je za komisije plačal; in ti so vsi stroški, ki tičejo uradnosti, in je bila njegova dolžnost jih povedati. Res je, da se je župan le lanskega preudarka držal, ali vsekakor ne bi lahko 30 gl. preudaril, pa 100 gl. plačal.

Da je pa županija avška samo za skupne stroške 22 odstotkov doklade vprašala in da dolg od 500 gl., katerih župan omenja, ni v tem zapopaden, ključem pres. dež. odbora na pričo, kateri mu je tudi preudarek povrnil, ker ni bil po postavi narejen.

Da je pa županija kanalska lani imela le 10 odstotkov doklade na *izravni davki*, to kaže dekret dež. odbora od 4. januarja 1867, št. 2150.

Kdo je vzrok pa, da se niso pod kanalsko županijo cesarski davki odraževali, ne morem povedati, ker nimam pravice, mešati se v uradne reči; samo naj opomnim, da sedanj župan avški gosp. Peter Zbogarih št. 2 je bil takrat podžupan v kanalski županiji.

Da je pa gospodu županu to imo grenko, ne verjamem mu, če mi desetkrat priše; ako bi bilo to res, ne bi mu bilo nič težko, oprostiti se te službe, in zagotovljam mu, da bi se dobri Avčani ne jokali.

Smešno vredno je pa, da bi jez rad to ime nosil, in on dobro ve, da jez nimam premoženja in da ne plačujem davkov.

Jaz potrdim tedaj znova svoj dopis od be-

kakor s hudodelnikom ravnam, in začel je misliti, kako bi se te neugodne službe iznebil.

Ko je župnik k sebi prišel, pripogne se k njemu i mu de: Svet je širok, i še ni tukaj pravice. Jaz grem, pa ne denem stražo pred hišo; v eni uri moram pa dati vsa vrata zapreti, in vas v ječo odpeljati. Delajte kakor se vam zdi. Jaz grem.

„Čakajte,“ pravi župnik, Vas sum ni pravičen. Jaz nimam z umorom nič opraviti. Ne uidev tedaj po nobeni ceni, ker bi beg ravno sum na me obrnil. Prosim Vas, da ne vzamete videza za resnico. Ako bo Bogu ljubo, že pride moja nedolžnost na dan, če pa ne, bom nosil križ, kterege si nisem zaslužil. Pojdite i storite svoje dolžnosti. Jaz bom zmeraj pripravljen, da svoje ne prelomim.

Župan gre ves presunjen. Ni vedel, ali bi mislil, da je župnik kriv, ali da je le žrtve nesrečne naključje. Gotovo pa ni smel te reči tako pustiti, ampak je moral vse na tanko gosposki naznaniti.

Ko pride dom, sede da bi protokol zapisal, pa ni mogel svojih misli zložno napisati. Vse se mu je v glavi mešalo. „Bolje je,“ pravi na zadnje, „da jezdim v mesto, vse utmerno povem. Naj potem gospona skrbi, kako to reč dožene.“

Kmalu je sedel na konju i proti mestu jezdil.

Obrnimo se za malo trenutkov k župniku.

Ko ga je bil župan zapustil, je sedel ves otrpjen v svojem naslonjaku i strmел v tla. Misliti si ni mogel, da bodo verovali, da je on kriv; pamet mu je pa po drugi strani pravila, da priča vse zoper njega. Ako bi farani tudi preverjeni bili, da je nedolžen, morala je pravica

sede do besede, in ker gospod župan zdaj vé, da ga jez obdolžujem, da ni po pravici povedal, svetujem mu naj ravna po § 488 cesarskega patenta od 27. maja 1852 št. 147, XXXVI. del, ako misli, da je moj dopis obrekljiv; ako hi pa mislil mene še naprej v „Domovini“, zmerjati, da sem neumnež, lažnjivec in me trabantom primerjati, odgovorim mu že naprej, da... glas ne gre v nebesa. *)

Felika Vittori.

V Novomestu 7. aprila. — F. —

Nemila smrt je letos svojo kosó na tukajšnji gimnazii nastavila: v dveh mesecih smo tri mlade, nadepolne, učene in ljubljene č. OO. frančiškane in profesorje s tužnim srcem spremili do tihlega groba. Kakor sem že naznanil, „Domovini“, pokopali smo 4. febr. č. O. Adolfa; 21 dni potem č. O. Konstantina, kateri je še le letos na ta gimnazii prišel; in še se nam ni bila žalost nlegla, že je zaklical večni sodnik č. O. Inocenčiju Guidovo-u: „Dosti je“ in ga je že opoljudne njegovega življenja pri delu ustavil. 4. dan t. m. ob 11. zvečer je sklenil svoje mlado življenje, vdan v Božjo voljo in zelo potrpečljivo prenašajo svojo bolezen. Bil je rajni blagega srca, ljubljen od vseh, ki so ga poznali, učen, posebno v godbi pravi mojster, in iskren rodoljub. Bolehal je že dalj časa, pa trdil se, da do zadnjega tedna neprenehoma v šoli in zunaj šole za občni blagor. Pod njegovim vodstvom se je zelo povzdignilo orkestro in narodno petje. Muzikalnih vednosti ni za se skrivaj, ampak je prav rad petje, glasovir in gosli učil, revne in uboge učence brezplačno. Pogreb je bil slovesen, kakor prvih dveh, le da so tega sami stolni prosti 5 družini duhovniki spremili. Povei so mu s tužnim srcem pred samostanom, po poti in na pokopališču polni in s tem slovo vzeli od preljubljenega učitelja. Slišal sem tudi praviti, da je rajni mrtvaško popotnico, katero je igrala pri sprevodu tukajšna godba, sam zložil; gotovo ni mislil, da jo je za se zložil, ker so jo pri njegovem pogrebu v prvo igrali. Bil je rajni, od kar je bil č. O. Adolf zbolel, moj učitelj glasovira, zato ne zanemari mi draga „Domovina“, da sem s temi vrsticami rajnkemu ponižen spominček postavil. V miru počivaj, ljubljeni učitelj, večna luč naj Ti svetli!

Iz Ravnice 9. aprila. Protekli post so se naredilo v naši cerkvi lepo pa potrebno delo pri orglah.

*) O. dopisnik tirja, da naj se ta njegov odgovor „od besede do besede“ napiše. Akoravno ni vredništvo dolžno in tudi ne more takim zahtevanjem vselej zadostiti, smo se ta krat vendar vdali gospi Vittori-avi želji; njemu samemu pa prepustimo tudi vso odgovornost za zapopadek in obliko dopisa. Vr.

po postavi ž njim ravnati. Če bi Janez prostovoljno ne povedal, da je on storil hudodelstvo, čakala ga je res huda. Da se pa Janez ni mislil obdolžiti, ampak sum le na župnika zavaliti, dokazovalo je že to, da je vrigel denarni pas na njegov vrt.

„Anton Leskovec“, je šepal, „ti si moral pustiti svoje nedolžno življenje, in mene, ki bi bil rad za te umrl, mene imajo za tvojega moriveca! Kako sva si zasluzila tako strašno osodo?“ Polen skrbi je naslonil glavo na dlan in premišljeval, kako bi se iz take zadrege spravil, pa hotela se mu ni nobena pot odpreti.

Da ne bi obračal še bolj suma na se, skušal je biti na videz miren in vesel, pa ni mogel. In bolj ko se je silil miren in vesel biti, bolj je sum na se vlekel.

Celi dan so hodili ljudje v farovž, nekteri, ker so mu bili resnično vdani, da bi rekli, da ne verujejo, govoreci, ki ga obdolžuje hudodelstva; drugi iz golo radovednosti, da bi zvedeli, kako se župnik vede, ali da bi vse okolnosti izbarali.

Ves truden je dal zvečer vrata zapreti, in ni pustil nobenega več pred se, ker mu je bilo že presitno, vsem zagotavljal, da je nedolžen. V molitvi je našel mir ter je svojo reč božji roci izročivši na božjo pomoč upal.

Pravica je bila dala truplo v vas prinesiti. Ležalo je zdaj v zgornjih sobah neke krčme, in ljudje so tje vreli, da bi ga videli. Tudi cerkovnik je šel in je glasno trdil, da je grdo in kaznovanja vredno, da nekteri župnika dolžijo, moža, ki ni zmožen muhe ubiti, ne pa človeka. Ljudje so molčali; nek pijanec pa, ktere ga je župnik veliko krat grajal, reče: „Črna suknja ne brani neumnosti in greha“. Res je; da so besede tega pi-

Prstniki in podnožniki (klavir in pedali) so bili popred po italijanski navadi pred omaro, da je moral orglavec hrbet proti altarju obrnjen imeti in v omaro, kakor v malika gledati; zdaj pa je vse tako narajeno, da lahko na altar gleda. Čast in hvala za to popravo gre narpopred našemu gosp. vikarju B. R., ki so jo dali narediti in tistim, ki so k temu kaj pripomogli; čast pa tudi umnemu orglarju Juriju Lipniku s Stajarskega. Mojster L. je pa naši nadškofiji že znan. Delo njegovih rok so n. pr. orgle v Cirknem s 27 registri in eno majhne pri sv. Jerneju (v Cirknem); v Novakah s 16 registri, v Kozani v Brdih z 18 registri in pri nas s 17 registri. Po veliki noči pojde popravljat orgle v Čepovan. Delavca sicer delo samo hvali; ker pa vsak nima prilžnosti, da bi sam našo ali ktero druge Lipnikovih orgel sam videl, stojem si v dolžnost, mu tu očitno pohvalo izreči in priporočiti ga cerkvenim oskrbnistvom, ko bi se imela nove orgle omisliti, ali stare popraviti ali prenarediti. Andr. Filipič, organist.

Domači novičar.

Kdo ga ni poznal, bodi si v revni bajti ali palači? Kdo se ni dobro počutil, komu ni bilo prijetno v njegovi družbi? Kdo mu ni bil iz srca vdan priljudnemu, odkritosrčnemu, blagemu Očetu frančiškane? Kje je kraj v naši nadškofiji, da ne bi ga bilo tje zaneslo povelje dolžnosti? Ste ga pa videli kodaj nejevoljnega ali tužnega, naj je bil doma, ali poslan kumer koli? — Naša Kostanjevica, ktera je, kakor po zunanje kinč mesta našega, tako tudi po svojih redovnih prebivavcih zgled duhovskega in samostanskega življenja, imela je letos pri vsem streljanju o „vstajenji“ v nedeljo zjutraj, žalostno veliko noč. Iz blagodelne tihote družine je bila ukradla smrt izmed priletnjih Očelov, tistega občeznanega in spoštovanega, kateri je bil povrh vseh družih lepih lastnosti živa priča, da se pravo veselje tudi med samostanskimi zidovi in pod ojastrhaljo nahaja, in to tim sladkeje, čim naravnost in nedolžneje. Težko je človeku misliti, si Kostanjevico brez.

O. Mansuet Šmajdek,

roj. na Dolenskom je umrl na veliki potok,

5 minut pred 4 popoldne.

janca okolistoječi nevoljno poslušali, drugi dan pa jih je bilo že več, ki so ravno tako govorili.

Hud dan je bil za župnika, ko je Magdalena pokopaval. Vasčani ni so sicer kaj marali za staro Magdaleno, zdaj pa ni živo duše doma ostalo, ker ni bilo boljše prilžnosti župnika obliče v obliče videti in paziti, kako se bo obnašal. Magdalena je imela spreved, kakorčnega se vas ni videla. Tudi Janez je bil prišel, da bi mater v zadnje spremljal. Ljudje so se veselili, da mu je bilo žal po ranjki, in so se radovali, da se ni zdel tako divji in da je imel dobro suknjo na sebi.

„Tu se vidi“, je rekel pijanec „potepuhi postanejo veliko krat pošteniaki, in na visoki stopnji stoječi postanejo hudodelci.“

Med pokopavanjem je Janez zmiraj na župnika gledal in bralo se mu je na obrazu sovraštvo. Mašnik pa ga ni pogledal, da ne bi ga že s samim pogledom morebiti izdal.

Po pogrebu, se je Janez proti farovžu napotil. Ljudje so začudeni gledali za njim, ker ga ni bilo tam, odkar je bil prejel prvi krat sveto obhajilo. „Kaj hoče neki tam?“ so popraševali in so počasi za njim šli.

Morda to ni bilo Janezu všeč, ali pa da se je drugako premislil — na pragu se ustavi in po samotni poti v polje obrne. Od tiste dobe ga niso več videli. Gotovo ga ni bilo več v deželi, ker se ni nič več slišalo o zverokradbi in tihotapstvu.

Nekteri so trdili, da je šel v Algir in da se je dal vpisati v polk, ki je iz tujcev nabran; drugi so rekli, da je še v deželi, pa da mirno in spodobno živi.

(Dalje prih.)

Bil je poprejšnih let profesor naravoslovja na domačem učilišču, pozneje gvardjan v Brežicah na sp. Stajarskem, provinc. tajnik v Ljubljani in potle na Kostanjevici, defintor itd. — Častno mesto v „Dom.“ pa mu gro sosebno z ozirom na to, da je bil izvrsten slovenski govornik in pisatelj. Pomnožil je naše slovnstvo z dvema knjigama: z enim zvezkom klasičnih pridig in obširnimi molitvenimi bukvarji za ude III. reda sv. Frančiška. To in une spridučeje rajnege učenost in praktično izkušnost ter pisatelsko spretnost. To nam ho potrdila tudi „Zg. Danica“, kateri je bil O. M. od nekdanj priden dopisnik; mnogo mnogo duhovnega zruja leži raztresenega po letnikih „Daničnih.“ — Nalezil je bolezen brž ko ne o mnogih izhodih poslednji čas. Bil je na Lokvah, v Rihemberku, v St. Andreži. Plučni vnetica, ki se je nenavadno zvrkla, jo končala čvrsto, delavno življenje še le 49 let staroga uoča. — Pogreb na veliko noč popoldneje bil jako veličasten, blizo kakor uno leto sprevod O. Klara Vascotti-a. Še potem ko je bilo že mnogo spremljevalcev odpadlo, je segla procesija od predmestja pri Kapucinih do pokopališča. Glinjivo je bilo videti za priprosto mniško frugo toliko množice iz vseh stanov in to leta — 1868!

Še en venček na grob prijatelju Mansuetu ima položiti vrednik, kteremu je bil rajnik l. 1851 novomaški pridigar; spleten je ta venec iz okolnosti njegove smrti in pogreba ravno na vel. noč: Kakor si blagi Krotkoslav na veliki petek smrti Odrčenikovo svojo smrtjo obhajal, tako naj bode vstajenje Gospodovo tudi Tebi vstajenje za boljše življenje! Qui resurrexisti, aeternam dona resurrectionem pacem!

(Pri cerkvenih obredih velikega tedna) in velikonočno praznike smo letos teško pogrešali častitljivega našega velikega duhovna. Kneza nadškofa ni bilo v prvostolno cerkev, ker že vso drugo polovico marca kašelj imajo; od praznikov sem pa jim je, hvala Bogu, že precej odleglo. Sa. olja na veliki četrtek so blagoslovljali doma v sobi; umivanje nog v vel. cerkvi je opravil prvst. prepozit. Papeževoga blagoslova na veliko noč ni bilo. V prvostolni cerkvi ni šla veliko saboto procesija iz cerkve; pri sv. Ignaciji in na Placuti pa je šla. Krasno je bilo vstajenje na Placuti. — Pri 66. 00. Kapucinih je nov Božji grob.

(Politiko zakonsko dovoljenje) je za dobro odpravljeno. Tudi županstva nimajo pravice ga dajati. (Več prihodnjič.)

(Snež) smo imeli tudi pri nas po bližnjih gorah. Večer velikega petka (10. aprila) bo zaradi grdega vremena sosebno pomenljiv, tim bolj, ker je v četrtek gromelo in bliskalo se.

(Gospod župan kanalski) nas je počastil z dopisom, v katerem gledé na „drobtince“ v poslednjem 15. listu „Dom.“ („Kteri kraj v Avstriji je zdaj naj imenitnejši? Kanal na Gorickem“) stran 60, trdi, da v peticiji poslani nižji zbornici na Dunaj ni rečeno, da naj se naloži davek na „cerkveno“ premoženje namesti na privatno, ampak da se je „le nasvetovalo, naj bi se rajši oblagali dohodki liste višje duhovščine, ki dobiva več ko potrebuje.“ Na to odgovorimo, da po časnikih nismo čitali besed „Einkünfte der höheren Geistlichkeit“, ampak besede „Kirchenvermögen“. Mi smo dotično vest iz dunajskih časnikov posneli. Pa tudi, če je tako kakor gosp. županovo pojasnilo trdi, ostane naslov v „Domovinini“ drobtinci še zmiraj resničen in primeren.

Gospodarska mrvica.

[Solnčnica.] Solnčnica, ta za gospodarstvo tako važna cvetlica se posebno na Ruškem ljubi in goji. Ima v svojem semenu 40% čistega olja. Dobilo se je na Ruškem iz njenega semena l. 1865 nad 100.000 (sto tavičent) stotov olja, ki je bilo vredno 1½ milijon. rubljev. Ta okrogloploščata cvetlica koristi memo tega pa tudi v tem, da čebelo iz nje med srkajo in da se z njenim semenom perutnina pita in iz njega pčono ali grés napravi. Oslanjeno seme in njeno perje se rabi za pičo; prvo je posebno mlečno. Iz glave te ovetlice se napravi prav okusna jed kakor artičoki. Solnčnica je v Peruviji in Mehiku doma, vendar se goji vže nad 200 let tudi po naših vrtilih.

Drobtince.

Ktera vlada je najboljša? To vprašanje je bilo dano sedem grškim modrijanom. Modri Solon je rekel:

Ista, v kateri se čutó vsi državljani razžaljane, če je kak priyatni človek razžaljen.

Biant je odgovoril: ista, v kateri je postava mogočnejša, ko človek.

Tales je mislil: ista, v kateri niso državljani ne prebogati ne preubozi.

Anaharsis: ista, kjer se časti krepost (čednost), pa črti hudobija.

Pitak: ista, kjer le pravični ljudje dobivajo javno službo in časti.

Kleobul: ista, kjer se državljani bolj bojó graje, nego postave.

Kilon: ista, kjer se poslušajo raji postave kot govorniki.

Periander: ista, kjer je vsa oblast izročena malo pa poštonim ljudem.

Umrli v Gorici.

od 5. do 12. aprila.

5. aprila Antonija Trevisan, 23 l., računarja žena, za bramarke 6. Ana 8 let, 62 l., n. k. slušč. konceptista soproga, za vodenico Lucija Zep, 4 l., kmetki otrok, za glisami. 10. Mansuet Šmajdek, 49 l., Frančiškan, za vnet. pluč; Jan Penčnikar, 29 l., cerkvenik za plučnico; Adolh Khmel, 1 l., 3 m., profesorja otrok, za pluč. bol; 11. Klara Tausen, 60 l., posestnika žena, za mrtudom; Andrej Dovetah, 33 l., pek, za mrtudom; 12. Ivan Nep. Favetti, 45 l., priyatni uradnik, za vnet. pluč.

Horsni kurs na Dunaji 4. t. m. Metaj. 56:70; narodno posojilo 62:80; London 116:85; adžjo srebra 114:65; cekini 5:58.

Loterijske številke. V Trstu 4. t. m. 10. 15. 59. 55. 63; — v Gradcu 44 43. 14. 63. 85. 60; — na Dunaji 44 67. 23. 45. 69. 26.

Oglasnik.

Pristnost zagotovljena!

Dr. Hartung-ovo olje iz lubja kitajskega drevesa, za ohranjenje in lišpanje las; v zapечатanih sklenicah (flaskah), (pečat je v steklo vtisnjen); po 85 soldov.

Dr. Borchardt-ovo lepo dišeče mlylo (šajfa) za zloščanje in zboljšanje polti, po skušnjah potrjeno zoper vsakoršno kožno nesnago; v zapечатanih originalnih povezkih (pakeljeih) po 42 soldov.

Dr. Beringuier-jev dobro dišeči kronski cvet (Kronengeist), zlahtna voda za duhanje in umivanje, ktera moči življenja krepča in spodbuja; v originalnih sklenicah po 1 gold. 25 s., ali ½ sklenice 75 sold.

Profesorja dr. Linde-a rastlinska predenčna pomada (Stangenpomade); stori, da se lasje bolj svetlijo, da so voljnější, in da, počesani, lepo trdno stojé; v originalnih koséh po 50 soldov.

Balzamovo oljčno mlylo; odlikuje se po tem, da kožo oživlja in hrani ter jo dela mehko in voljno; v povezkih po 35 soldov.

Dr. Beringuier-jevo rastlinsko barvilo za lase; barva jih prav črno, rjavo in rudečkasto; s čestmi in lončki vred 5 gold. a. v.

Dr. Hartung-ova rastlinska pomada, ki stori da začnejo lasje zopet čvrsto rasti; v zapечатanih sklenicah lončkih, ki imajo pečat v steklo vtisnjen, po 85 sold.

Dr. Sulz de Bontemardt-ova lepo dišeča pasta za zobe; nar. navadnejši in zanesljivši pomoček za obvarvanje in čiščenje zob in dlesen (zebernöv); v colih in ½ povezkih po 70 in 35 sold.

Dr. Beringuier-jevo olje za lase iz zeliščnih korenin; ono da lasem moč in jih ohranjuje; ena skleničica 1 gold. in 75 s. a. v.

Dr. Koch-ovo zeliščno sladje; potrjeno kot dober domači pomoček zoper kašelj, zagrljenost, zasliženje; v originalnih škatljicah po 70 in 35 soldov.

PRISTNE (nepokvarjene) se prodajajo vse te zaradi priznane dobrote tudi po naših krajih špogane reči v Gorici in za deželo samo v lekarnici (špeceriji) pri Pontoni-u, pri zamorcih, v Raštelu.